

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

DEPARTEMENT
ONDERWIJS & VORMING

Beleidsplan ter bevordering van welzijn en welbevinden in onderwijsinstellingen

Van wettelijke verplichtingen voor personeel naar globaal beleid voor iedereen

Voorstelling in Kinopolis Brussel, 24 oktober 2016

Beleidsplan Welzijn en Welbevinden

- ▶ Ralph Hartman (Film 'Everybody Happy') en lerares Kathleen
- ▶ Beleidsplan
  - Ondersteunen onderwijsinstellingen, specifiek: instellingsbesturen en directies
  - Werkstress, burn-out en ongewenst gedrag (zgn. psychosociale risico's) vermijden en aanpakken

Beleidsplan Welzijn en Welbevinden

- ▶ Beleidsplan: initiatief ad hoc werkgroep psychosociale risico's in onderwijsinstellingen (vanuit begeleidingscommissie convenant preventie en bescherming Vlaams onderwijs).
- ▶ Vertegenwoordigers:
  - Dept. Onderwijs & Vorming: afdelingen BOP & SLB
  - Agentschappen AGODI en AHOVOKS
  - Onderwijsinspectie
  - GO! Onderwijs Vlaamse Gemeenschap & onderwijскоepels
  - FOD WASO: algemene directie humanisering arbeid & algemene directie Toezicht Welzijn op het Werk
  - VCLB
  - Vakorganisaties

Beleidsplan Welzijn en Welbevinden

► Cijfers

• **‘Werkbaarheidsmonitor’ (SERV) 2013:**

- toenemende werkstress grootste knelpunt werkbaarheid jobs in onderwijs;
- bijna 37% onderwijzend personeel problematisch psychisch vermoeid;
- ruim 1/4 onderwijzend personeel kampt met hoge werkdruk

• **‘Ziekteverzuim Vlaamse onderwijspersoneel’ (AGODI):**

- psychosociale aandoeningen: voornaamste oorzaak van het elk jaar toenemend aantal dagen ziekteverzuim in onderwijs

Beleidsplan Welzijn en Welbevinden

- ▶ Vooroordelen over psychosociale risico's
- ▶ Boodschap: beleidsmatig en structureel werken rond psychosociale risico's loont:
  - Positief effect op gezondheid en zelfvertrouwen van onderwijspersoneel, maar ook van leerlingen, studenten en cursisten
  - Beter omgaan met stress, meer energie en minder ziek
  - Belangrijke fundamenten:
    - × Streven naar verbindende cultuur in onderwijsinstelling
    - × Engagement instellingsbestuur
    - × Goed communiceren

Beleidsplan Welzijn en Welbevinden

▶ Aanpassing federale welzijnswetgeving in 2014:

→ Preventie stress, burn-out en ongewenst gedrag belangrijk

→ Sleutelrol instellingsbesturen (en directies):

× Instellingsbestuur: werkgever

→ moet welzijn personeelsleden bevorderen

→ vooraf nadenken mogelijke psychosociale gevaren

→ voldoen aan wettelijke verplichtingen:

▶ preventieadviseur psychosociale aspecten en eventueel vertrouwenspersoon aanstellen

▶ preventie structureel aanpakken: risicoanalyse uitvoeren en gepaste preventiemaatregelen nemen

▶ alle betrokken informeren en opleiden, enz.

Beleidsplan Welzijn en Welbevinden

► In beleidsplan:

- niet alleen aandacht voor wettelijke verplichtingen
- ook aanpak in de praktijk: stappenplan, tips, aandachtspunten, enz.
- mogelijke implicaties als instellingsbesturen geen geschikte maatregelen treffen of procedures niet correct toepassen

Beleidsplan Welzijn en Welbevinden

- ▶ Veel informatie via FOD WASO.
- ▶ Waarom dan dit beleidsplan?
  - Onderwijsinstellingen vinden moeilijk weg naar die info
  - Instellingsbesturen en directies hebben weinig tijd
  - Wetgeving is complex
- ▶ Meerwaarde:
  - Belangrijkste krijtlijnen op een rij
  - Verwijzen naar gratis brochures, instrumenten, enz.
  - Informatie toegespitst op onderwijs
  - Overzichtelijke fiches: uitdiepen items en onderwerpen
  - Van wettelijke verplichtingen voor personeel naar globaal beleid voor iedereen

Beleidsplan Welzijn en Welbevinden

- ▶ Van wettelijke verplichtingen naar een globaal beleid voor iedereen
- ▶ Aspecten die ook bruikbaar zijn in het beleid t.a.v. leerlingen, studenten en cursisten

Beleidsplan Welzijn en Welbevinden

- ▶ Belang van preventie én curatie
- ▶ Belang van draagvlak en betrokkenheid
  - Voor gebruik van termen
  - Verschillende doelgroepen
  - Werken met een werkgroep
  - Bij iedere stap die wordt genomen: informeren

Beleidsplan Welzijn en Welbevinden

- ▶ Belang van dynamische manier van werken
  - Analyseren
  - Plannen: bepalen prioriteiten
  - Actieplan uitvoeren
  - Actieplan evalueren en bijsturen

Beleidsplan Welzijn en Welbevinden

- ▶ Wat kan er geleerd worden uit de concrete aanpak?
  - Zorg voor een aanspreekpunt
  - Zorg voor goed uitgewerkte procedures en bijhorende instrumenten (handelingsprotocol, gedragscode, reglement, ...)
  - Zorg voor een goed onthaalgesprek en opvolging (re-integratie)
  - Zorg voor communicatie met alle betrokkenen
  - Zorg voor nodige ondersteuning o.a. via opleiding

Beleidsplan Welzijn en Welbevinden

- ▶ Linken tussen
  - × Welzijn van personeel
  - × Maatregelen gericht op de ontwikkeling van leerlingen: loopbaanoriëntatie, competentie, zorgbeleid, individuele leerlingenzorg, leerlingenbegeleiding, spijbelen, pesten, ...
  - × Gezondheidseducatie in relatie tot vakken als biologie, lichamelijke opvoeding (gezondheid, weerbaarheid, vitaliteit) maar ook wiskunde et cetera
  - × Bewegen en sport of andere gezondheidsthema's zoals geestelijke gezondheidsbevordering
  - × Preventie en veiligheid
  - × ....

Beleidsplan Welzijn en Welbevinden

► Vragen?

E-mail: dirk.gryp@ond.vlaanderen.be
en rita.vandurme@ond.vlaanderen.be

Link naar het beleidsplan:

<http://onderwijs.vlaanderen.be/nl/psychosociale-risicos-in-je-onderwijsinstelling>.

